

TECHNICKÉ MOŽNOSTI ODVÁDĚNÍ A LIKVIDACE SRÁŽKOVÝCH VOD V URBANIZOVANÉM ÚZEMÍ

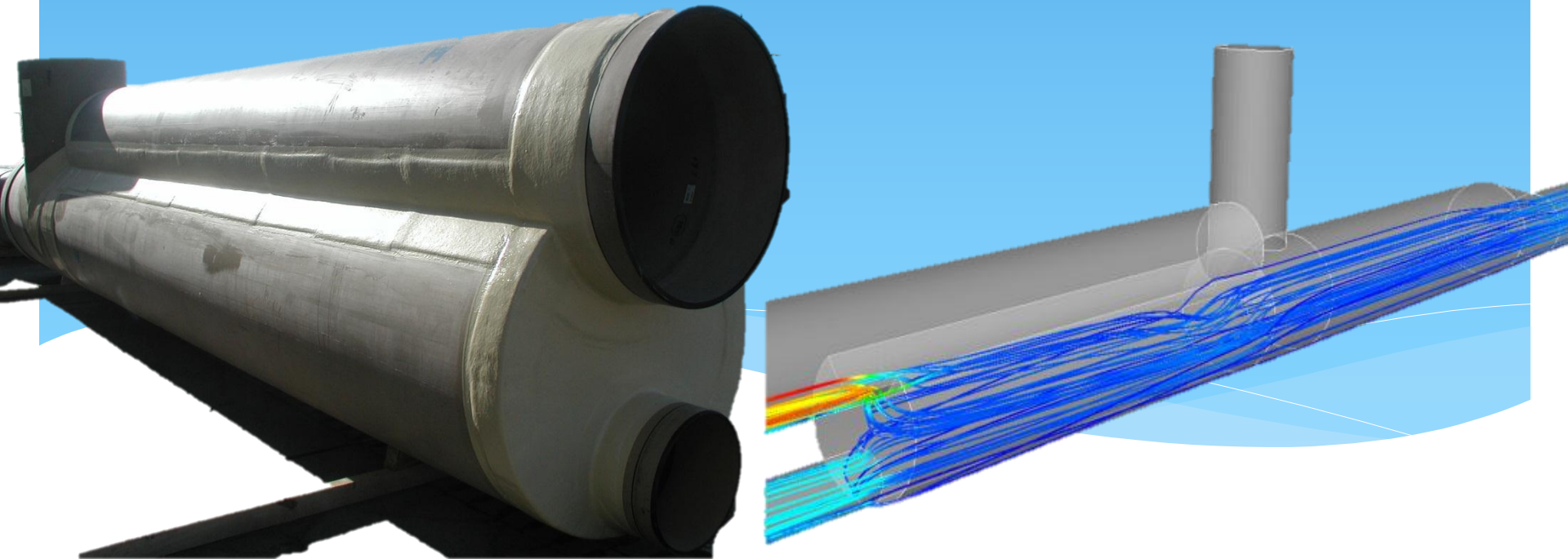
doc. Ing. Jaroslav Pollert, Ph.D.

ČVUT v Praze, Fakulta stavební

Katedra zdravotního a ekologického inženýrství

Thákurova 7, Praha 6, tel. 224 354 334, e-mail:

pollertj@fsv.cvut.cz

Obsah

- Úvod
- Nová legislativa
- Možnosti likvidace srážkových vod
  - Různé typy likvidace srážkových vod
  - Vliv na recipient
- Princip funkce CSO-T
  - Princip funkce separace nerozpuštěných látek
  - Porovnání měření účinnosti separace NL ve skutečnosti
- Závěr

Nová legislativa ve vodním hospodářství

- * Zákon č. 254/2001 Sb., vodní zákon
  - * Novelizace - zákon č. 150/2010 Sb.
  - * Účinnost od 1.8.2010
- * § 1 Účel a předmět zákona
  - * Účelem tohoto zákona je chránit povrchové a podzemní vody, stanovit podmínky pro hospodárné využívání vodních zdrojů a pro zachování i zlepšení jakosti povrchových a podzemních vod, vytvořit podmínky pro snižování nepříznivých účinků povodní a sucha a zajistit bezpečnost vodních děl v souladu s právem Evropských společenství. Účelem tohoto zákona je též přispívat k ochraně vodních ekosystémů a na nich přímo závislých suchozemských ekosystémů.
- * Zákon č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích
  - * K 15. březnu 2006
  - * Novelizace - zákon č. 76/2006 Sb.

Hlavní cíle přijaté novely VZ ve vztahu k odvodnění

- * Naplnění rámcových cílů vodního hospodářství dle Plánu hlavních povodí ČR, zejména:
    - * Ochrana vod jako složky životního prostředí
    - * Udržitelné užívání vodních zdrojů a hospodaření s vodou pro zajištění požadavků na vodohospodářské služby, zejména pro účely zásobování pitnou vodou a
    - * Ochrana před povodněmi a dalšími škodlivými účinky vod (sucha)
  - * Zachování stejné úrovně ochrany povrchových a podzemních vod
  - * Zlepšení účinnosti čištění a možnosti kontroly emisí z domovních čistíren
  - * Snížení znečištění a požadovaná ochrana povrchových a podzemních vod při zohlednění nejlepších dostupných technologií v oblasti zneškodňování odpadních vod, (BATy)
  - * Řešení nakládání se srážkovými vodami
- * § 5 odst. 3
    - * Při provádění staveb ve smyslu stavebního zákona nebo jejich změn nebo změn jejich užívání jsou stavebníci povinni podle charakteru a účelu užívání těchto staveb je zabezpečit zásobováním vodou a odváděním, čištěním, popřípadě jiným zneškodňováním odpadních vod z nich v souladu s tímto zákonem a zajistit vsakování nebo zadržování a odvádění povrchových vod vzniklých dopadem atmosférických srážek na tyto stavby (dále jen „srážkové vody“) v souladu se stavebním zákonem (zákon č. 183/2006 Sb.).
  - * **Odpadní vody § 38**
    - * Za odpadní vody se dále nepovažují srážkové vody z dešťových oddělovačů, pokud oddělovač splňuje podmínky, které stanoví vodoprávní úřad v povolení. Odpadními vodami nejsou ani srážkové vody z pozemních komunikací, pokud je znečištění těchto vod závadnými látkami řešeno technickými opatřeními podle vyhlášky, kterou se provádí zákon o pozemních komunikacích (Vyhláška č. 104/1997 Sb., kterou se provádí zákon o pozemních komunikacích).

Možnosti likvidace srážkových vod

- * Dešťové vody ze střech zasakovat do půdy,
- * Dešťové vody z komunikací jednoduchým způsobem čistit a pomalu odvádět nebo vsakovat. Oddílná kanalizace má však svá úskalí v důsledném dodržování pravidel kam které vody odvádět.
- * Slabě znečištěné odpadní vody jednoduše vyčistit a odvádět spolu s dešťovými vodami,
- * Silně znečištěné odpadní vody transportovat a víceúrovňově čistit v ČOV s eliminací fosforu a dusíku. Jednotná kanalizace má však úskalí kdy v určitých místech musíme přebytečnou odpadní vodu zregulovat. Možnosti jsou následující:
  - * Dešťové nádrže
  - * Odlehčovací komory
  - * Kombinovaná řešení

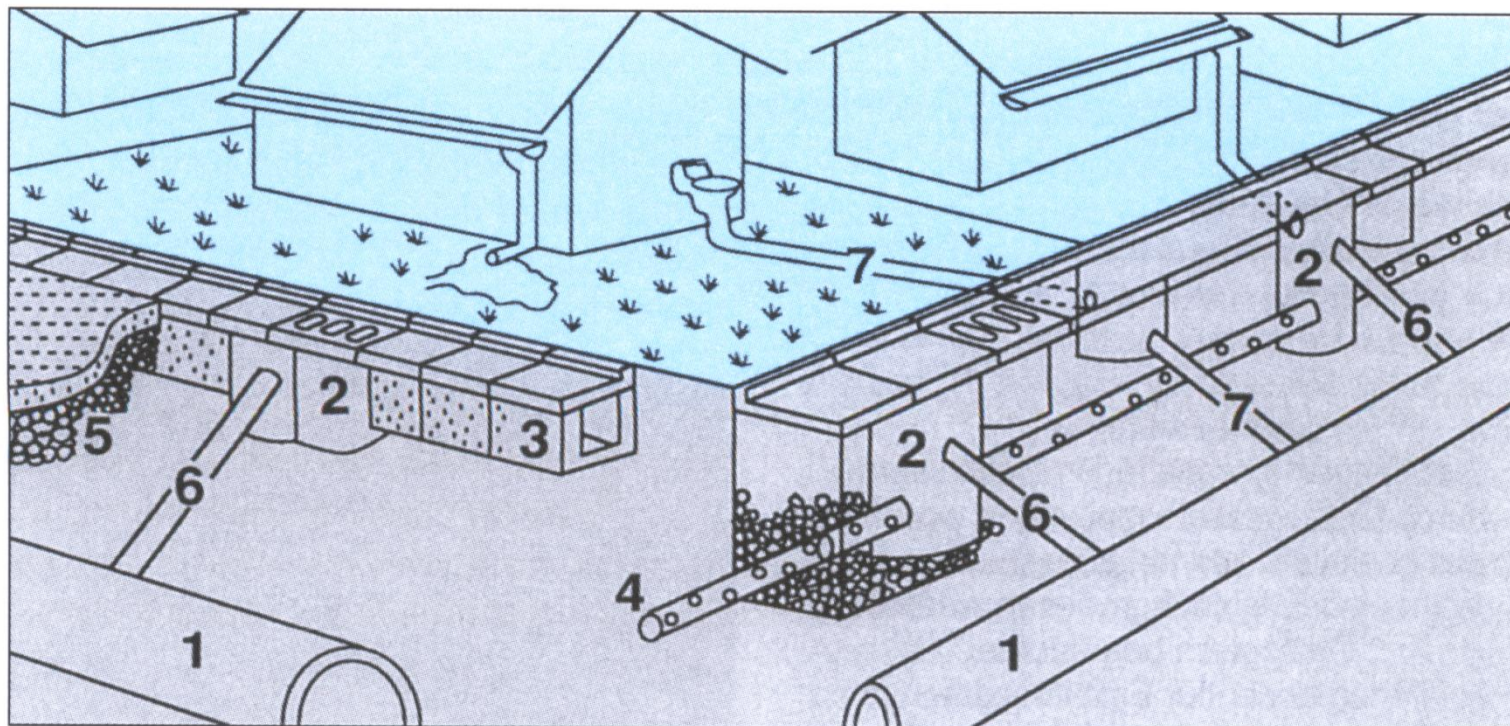
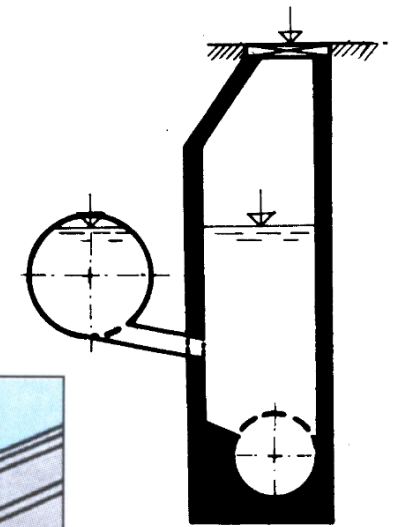

ODDÍLNÉ SOUSTAVY

- * Zrušení odlehčovacích komor na jednotné síti
- * Výhoda je nezatěžování ČOV
- * Zpracování dešťových vod separátně od vod splaškových
- * Vyšší pořizovací náklady
- * Retenční nádrže na výusti
- * Ekologický přínos

POLOODDÍLNÉ SOUSTAVY

- * Moderní trend - kombinace oddílné a jednotné soustavy
- * Náhradní řešení při špatném provedení oddílné kanalizace

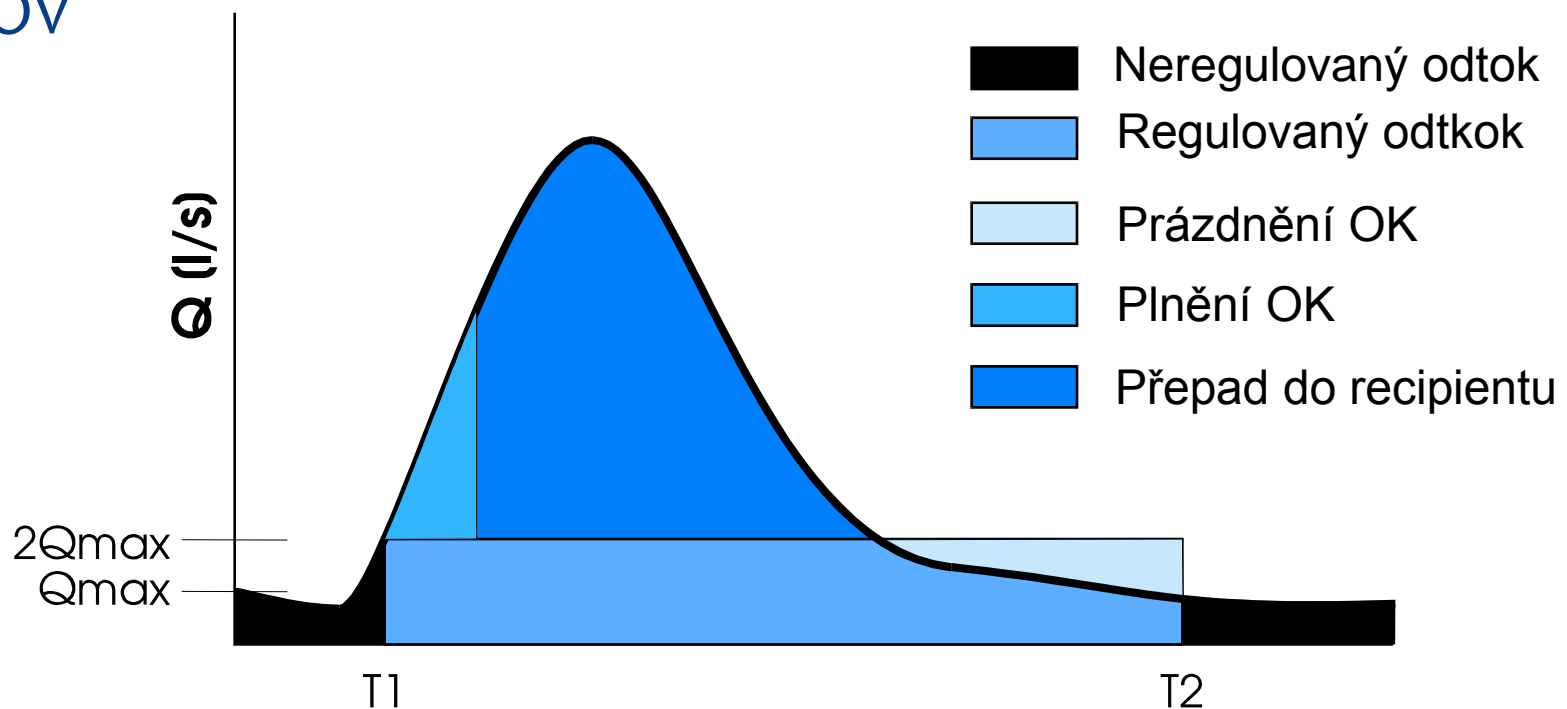
DEŠŤOVÉ NÁDRŽE

- * Dešťové nádrže dělíme na průtočné, záchytné, sedimentační a kombinované. Účelem těchto nádrží je:
  - * snížení nebo zamezení vnosu znečištění dešťových vod nebo zředěných splaškových vod vodami dešťovými, do vodních recipientů ,
  - * zmírnění přívalové vlny směsi splaškových a dešťových vod za účelem jejich rovnoměrného odvádění stokovou sítí do ČOV,
  - * zmírnění přívalové vlny dešťových vod před jejich zaústěním do vodního toku (retencí).

Odlehčovací komory

- * Slouží při příchodu přívalového deště ke snížení průtoku do pokračující stokové sítě nebo na ČOV

Úvod – odlehčovací komory jako negativní nezbytný prvek stokové sítě

- Funkce odlehčovacích komor (OK):
  - Na jednotné stokové síti
  - Hydraulická ochrana stokové sítě
  - Regulace přítoku na ČOV
- Negativní vliv OK na životní prostředí:
  - Estetické znečištění
  - Hydraulický stres
  - Nerozpuštěné látky
    - Sediment
      - Organické látky
      - Těžké kovy
  - Rozpuštěné látky

Metodický pokyn MŽP

- * Základní emisní kritérium pro posuzování a povolování vypouštění zředěných odpadních vod přes odlehčovací objekty
  - * Počet přepadů za rok v dlouhodobém průměru stanoveném minimálně za 10 let
  - * Počet přepadů se doporučuje stanovit podle místních podmínek v rozmezí maximálně 3-7 za rok
  - * Počet přepadů je třeba stanovit na základě vodnosti a významu recipientu a na základě množství a kvality přepadající odpadní vody
  - * Dodržení těchto kritérií musí být doloženo výpočtem (vycházející z dlouhodobé, kvantitativní simulaci historické řady dešťů), který je součástí projektové dokumentace, resp. posudku
  - * Orientačním vodítkem pro stanovení emisních kritérií může být následující tabulka:

Velikost odvodňované lokality ¹		Tok	
Počet obyvatel ¹	Doba koncentrace ²	Vodárenský	Ostatní
Do 5000 EO	>15 min	Počet přepadů	Nestanoví zvláštní podmínky ³
do 25 000 EO	<30 min	Počet přepadů	Počet přepadů
nad 25 000 EO		Imisní	Počet přepadů

Metodika posouzení vlivu na recipient

Online měření

měření Q , h , v

Automatický
odběr vody
během
přepadu

Přítok

Přepad

Analýza
vzorků (NL)

Matematický model

Kalibrace
průtokových
stavů

Simulace
znečištění

Porovnání
kapacity

Koncentrační
účinnost TOK

Měření koncentrační účinnosti

Měření přítoku

- **Nerozpuštěné látky**
- SOLITAXsc ts-line
zákalová ponorná
digitální sonda
- **Průtok:** VS100
rychlostní senzor
hloubka: snímač
hladiny Echomax
XRS-5

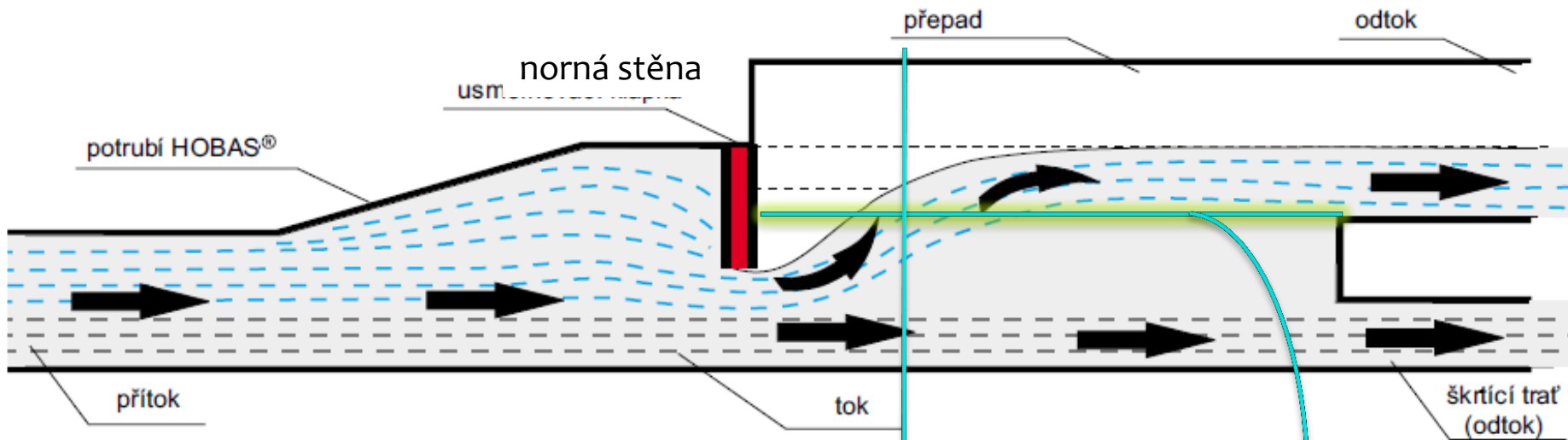

Měření přepadu

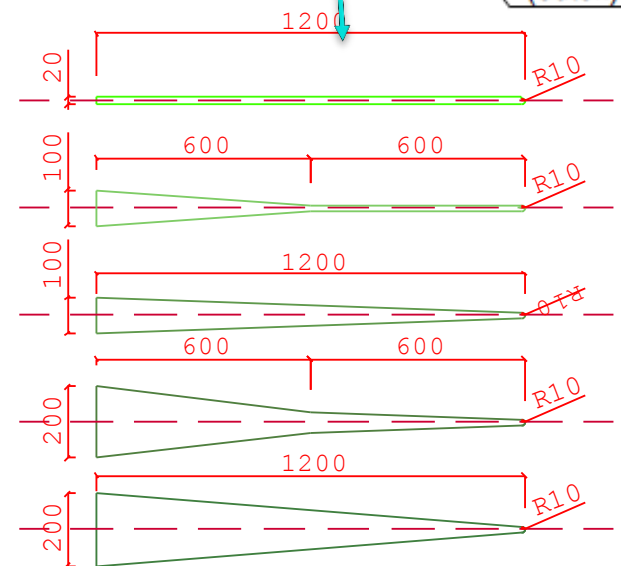
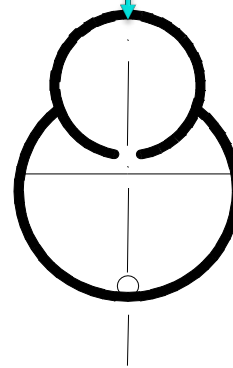
- **Hladina:** Fiedler
4616
- **Nerozpuštěné látky**
automatický
odběrák Sigma 900

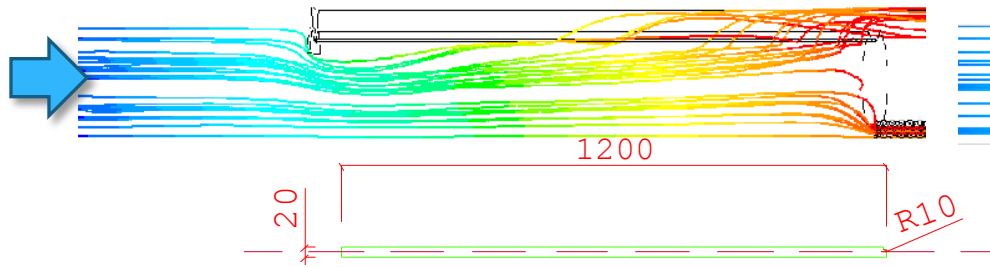
CSO-T: Trubní odlehčovací komora

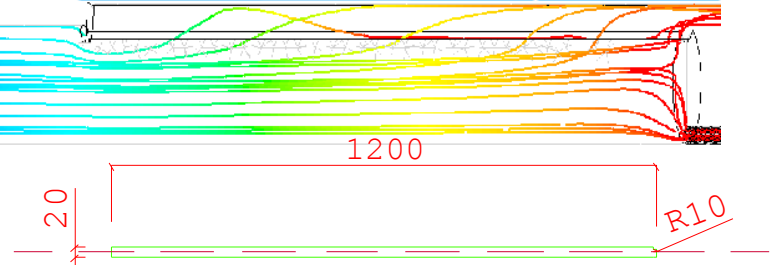
- Přítok do akumulární části
  - Zakončeno nornou stěnou
- Vývoj přepadové štěrbině
  - Vliv na separaci nerozpuštěných látek
- V současné době 13 instalací v ČR a na Slovensku

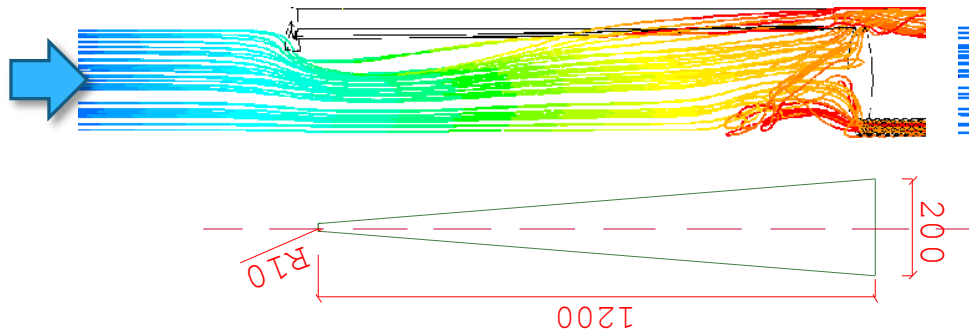
Matematický model – vývoj princip separace nerozpuštěných látek

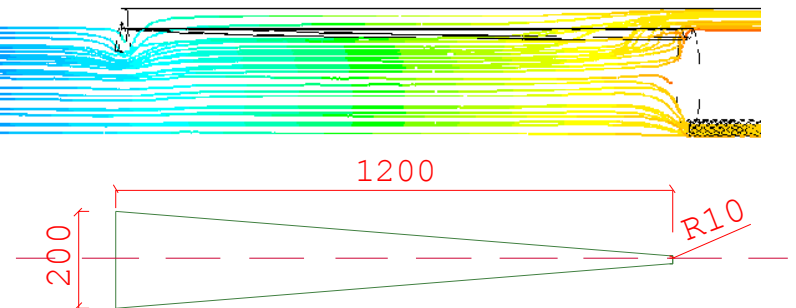
Stejná šířka štěrby po celé délce, norná stěna

Stejná šířka štěrby po celé délce, není norná stěna

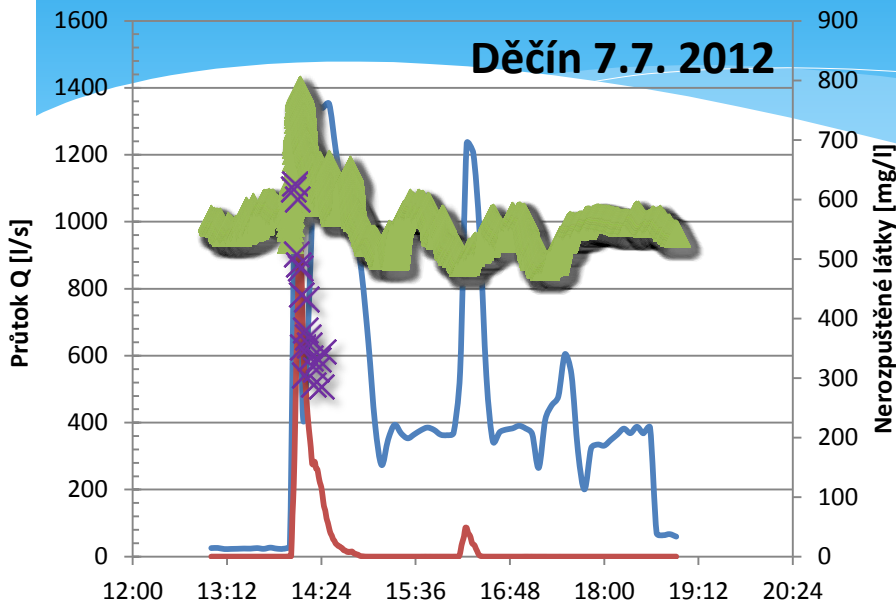
Rozšířená štěrbina na konci, norná stěna – velké turbulence na konci

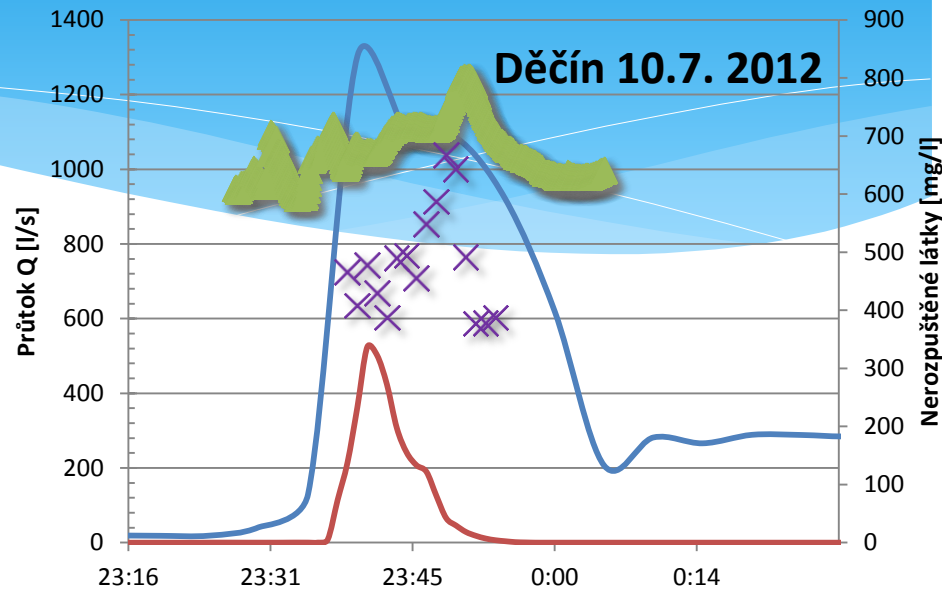
Rozšířená norná stěna na začátku, norná stěna – rovnoměrné proudění

Výsledky měření přepadů

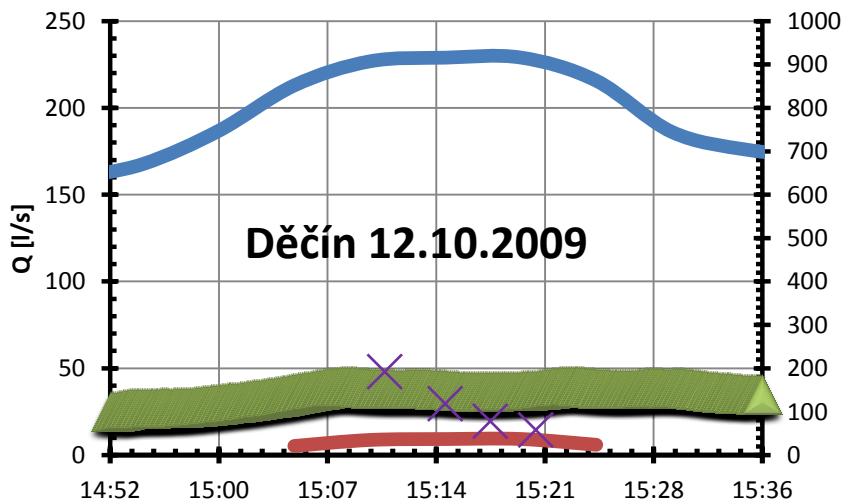
Děčín 7.7. 2012

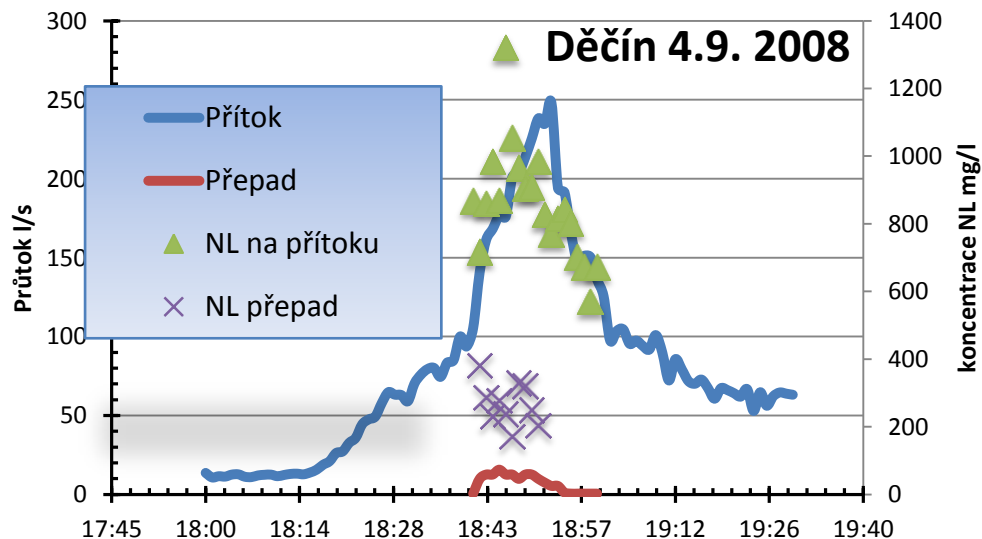
Děčín 10.7. 2012

Děčín 12.10.2009

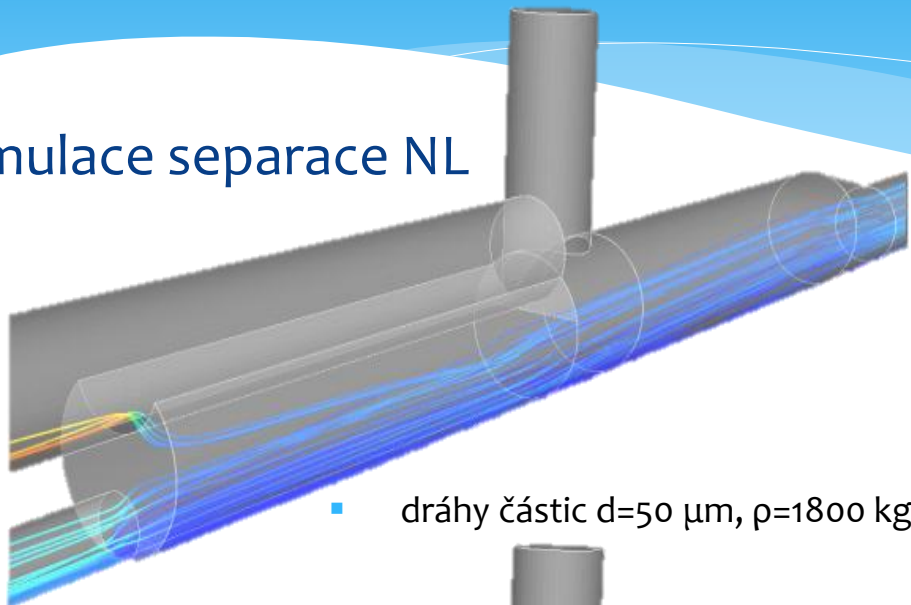
Děčín 4.9. 2008

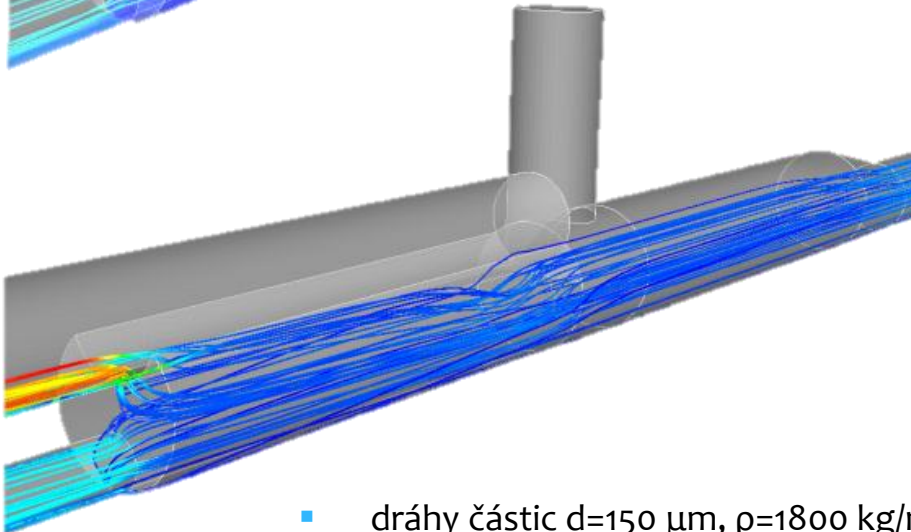

Matematický model TOK Děčín

- Simulace separace NL

- dráhy částic $d=50\ \mu\text{m}$, $\rho=1800\ \text{kg/m}^3$

- dráhy částic $d=150\ \mu\text{m}$, $\rho=1800\ \text{kg/m}^3$

Matematický model - výsledky

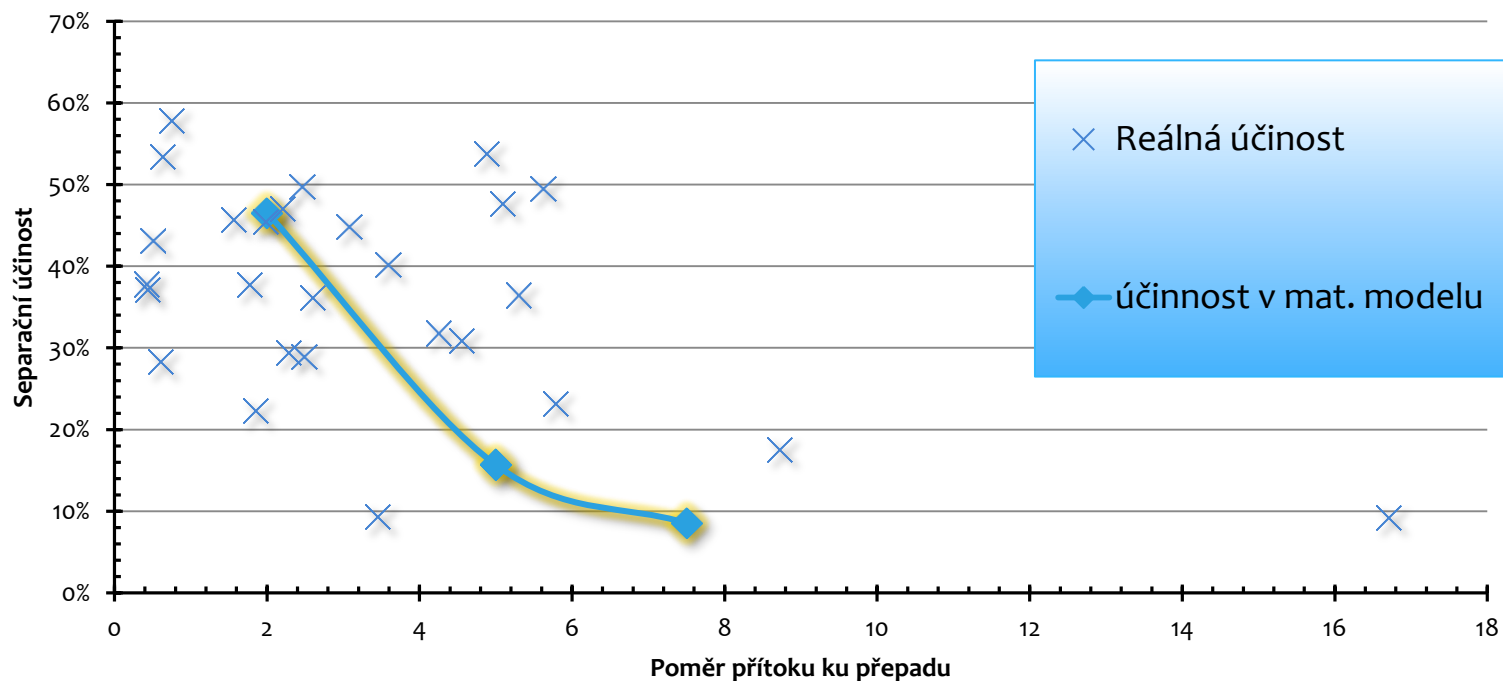
$$\eta = \sum a_i \eta_i$$

a_i – podíl frakce i

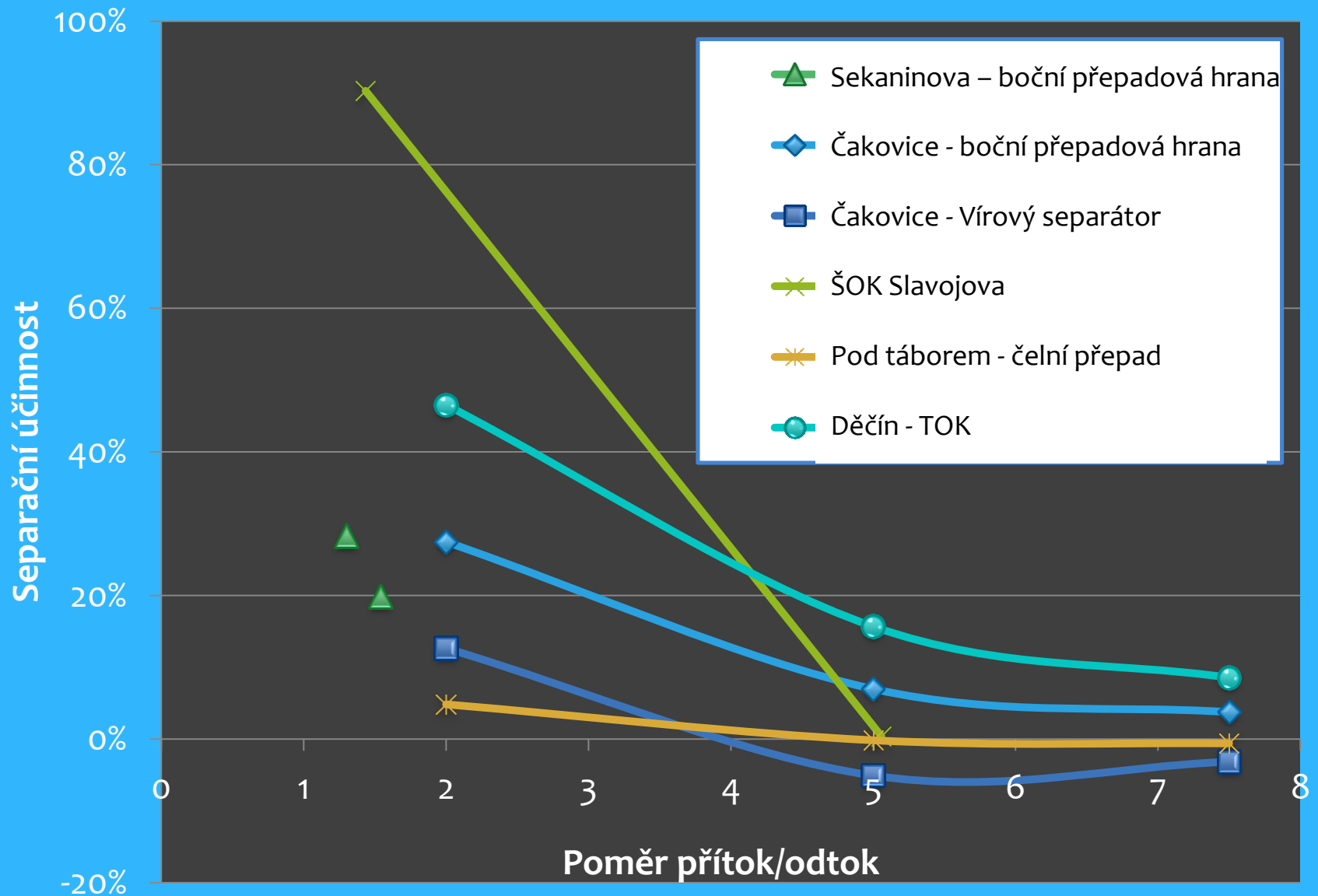
η_i – účinnost separace frakce i

Matematický model					Separační účinnost		
	%	d	Hustota	Sedimentační rychlost	$2 \times Q_{crit}$	$5 \times Q_{crit}$	$7.5 \times Q_{crit}$
		[m]	[kg/m ³]	[m/hod]			
Frakce 1	50,0%	1,00E-06	1300	0,00049	30%	6%	2%
Frakce 2	25,0%	1,00E-05	1800	0,131	46%	11%	4%
Frakce 3	22,5%	1,00E-04	2600	23,77	78%	33%	18%
Frakce 4	2,5%	1,00E-03	2600	593,19	100%	100%	100%
Celková účinnost					46,55%	15,68%	8,55%

Srovnání matematického modelu a reality

Porovnání účinnosti separace NL

Závěr

- * Budoucí legislativa omezuje vypouštění dešťových vod do kanalizace
  - * Zvýšení koncentrace NL v kanalizaci
  - * Zvýšení účinnosti ČOV
  - * Zvýšení koncentrace NL na přepadu z odlehčovacích komor
- * Možnosti ochrany recipientu
  - * Oddílná, polooddílná soustava
  - * Retenční nádrže
  - * Vhodný výběr odlehčovací komory
- * Vývoj nové odlehčovací komory CSO-T
  - * s ohledem na recipient, EU 2000/60/EC, vodní zákon 254/2001 (novela 150/2010)
  - * Jednoduchá a rychlá výstavba, snížení ceny
  - * Bezporuchový a levný provoz, jednoduchá údržba
  - * Možnost výměny stávajících nevyhovujících typů
  - * Odlehčovací komora v průměru sníží znečištění do recipientu o 30-50%, což je významná hodnota.

Děkuji za pozornost